

Συγκοινωνούντα Τοπία

Κώστας Παττανικολάου – Τάσος
Μαντζαβίνος

1 Ιουνίου – 24 Ιουλίου, 2013

Πόρος

*«Μέσα από όλα τα όντα απλώνεται ο μοναδικός χώρος: / ο
εσωτερικός χώρος του κόσμου. Σιωπηλά πετούν τα πουλιά /
διαπερνώντας μας. Ω! Εγώ που θέλω να μεγαλώσω, / κοιτάζω έξω,
και είναι μέσα μου που το δέντρο μεγαλώνει!»*

Ράινερ Μαρία Ρίλκε, 1914

Παρ' όλο που τείνουμε να το ξεχνάμε, τόσο στην τέχνη όσο και στη ζωή, τίποτα δεν υφίσταται έξω από ένα σύστημα συνδέσεων και αλληλοεξαρτήσεων. Οι καλλιτέχνες χρειάζονται άλλους καλλιτέχνες, τα έργα χρειάζονται άλλα έργα για να υπάρξουν, να σταθούν και να μεγαλώσουν. Η παραδοχή αυτής της συνθήκης καθώς και κάθε δημιουργική σύμπραξη, συμβάλλει στην ανθοφορία της τέχνης, σηματοδοτώντας μια αγάπη για την καλλιτεχνική δημιουργία εν γένει, πέρα και έξω από τα στενά όρια, τις ελπίδες και τις φιλοδοξίες του καθενός.

Η ίδια η ζωγραφική σήμερα, αρθρώνοντας μια γλώσσα, δεν μας υπενθυμίζει μόνον τη σημασία και την αξία των συστημάτων. Σε μια εποχή όπου η εμπειρία της όρασης αντικαθίσταται από την εικονική εμπειρία, μας καλεί να δούμε και πάλι. Μας βοηθά να ξαναβρούμε τη χαρά της θέασης, και μάλιστα αυτή τη σπάνια χαρά που προκύπτει όταν ο εσωτερικός μας χώρος δονείται, ανοίγει και επεκτείνεται σε μια αναπάντεχη συνάντηση με τον χώρο του

CITRONNE

κόσμου. Τέτοιες συναντήσεις απεικονίζονται στην έμψυχη ζωγραφική.

Τη στιγμή που ο καλλιτέχνης ζητά να ακούσει και να δώσει μορφή στο κρυμμένο μυστικό που του μουρμουρίζει ο κόσμος, γίνεται διαπερατός.

Μοιάζει μαζί με μας, να λέει:

«Όμως χρόνια τώρα μετέωρος κουράστηκα

Κι έχω ανάγκη από γης που αυτή μένει κλειστή και κλειδωμένη

Μάνταλα πόρτες κρυφακούσματα κουδούνια· τίποτε. Α

Πιστευτά πράγματα μιλήστε μου! Κόρες που εμφανιστήκατε κατά καιρούς

Μέσ' απ' το στήθος μου κι εσείς παλαιές αγροικίες

Βρύσες που λησμονηθήκατε ανοιχτές μέσα στους αποκοιμισμένους κήπους

Μιλήστε μου! Έχω ανάγκη από γης

*Που αυτή μένει κλειστή και κλειδωμένη»**

Αν ο καλλιτέχνης τα καταφέρει, οι ζωγραφικές εικόνες γίνονται φιλόξενα σπίτια όπου το άορατο κατοικεί το ορατό. Και μας προτρέπει να δούμε και να ακούσουμε κι εμείς.

Τις ώρες της μοναξιάς, που αφηνόμαστε να ονειρευτούμε στη θέα ενός ουρανού, μιας κορυφογραμμής ή ενός δέντρου μπορεί να νιώσουμε ότι αυτά αναπνέουν μαζί μας, ότι συνηχούμε. Σαν να μεγαλώνουμε μέσα στον ορίζοντα, σε μια αγκαλιά ή στη μοναχική αναμέτρηση με τη νύχτα. Σαν η ψυχή να βρίσκει ένα ποιητικό χώρο να απλωθεί και να ησυχάσει, ένα φως να προσηλωθεί.

Πιστεύω ότι έχουμε ανάγκη από τέτοιες συναντήσεις και συνδέσεις. Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας κάθε τόπου, ο εσωτερικός κόσμος του, καθορίζει το μέτρο της φαντασίας μας. Όσο περισσότερο τον αφουγκραζόμαστε, τόσο τα οικεία τοπία μπορούν να ξαναγίνουν δικά μας. Όχι ιδιόκτητα, αλλά ουσιαστικά δικά μας. Αξιοδοτημένα κέντρα παραγωγής ονείρων που μορφοποιούν τη σχέση μας με τον

κόσμο και μορφοποιούνται από αυτήν. Εκεί οι ζωγραφικές εικόνες
μπορούν να είναι χρήσιμες.

Σοφία Σιμάκη

* Απόσπασμα από το Ρήμα το σκοτεινόν, του Οδυσσέα Ελύτη, Τα ελέγια της Οξώπετρας, 1991

CITRONNE